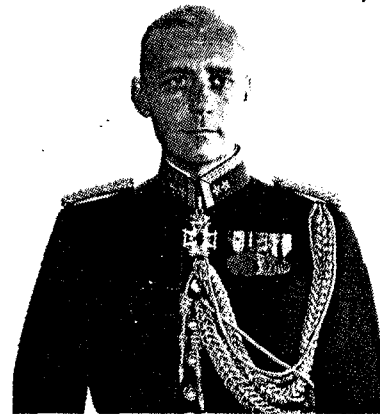

«UNNGÅ Å IRRITERE FIENDEN»

Av oberstløytnant N. Borchgrevink

Obersløytnant N. Borchgrevink

Født 1918 i Oslo. Realartium 1936 Frogner. BSHA 1936/37. Rekruttskole som sjt. Bgbn III 1937. Forb. prøver 1937/38. Rekruttskole som sjt. AR 2 1938. Krigsskolen 1939/40. Felttoget 1940 med KS, Gudbrandsdalens øvingsavdeling og I/IR 15. Internert i Sverige. To semestre fransk 1940/1941. Via Sverige til Skottland 1941, i Skottland til 1945. Her bl.a. Staff College. Til DKN ved frigjøringen, Artillerihøyskolen i Sverige 1945/47. Brig 481 og 482. Holzminden og Flensburg. HOK 1949/51. AFNORTH 1951/53. Sjef FABN/Brig N 1953/57. Avdsj. HOK 1957/61. Zaire (Congo) 1961/62. Forsvarsattaché Stockholm 1962/65. FKA fra 1965. NMT sølvmedalje. Forfatter av skrifter om Tysklandsbrigaden og Polititroppene. Naturverner og arkitekturverner.

I vurderingen av felttoget i 1940 er der fire skoler: Den sosialdemokratiske skole, som refser offiserene og unnskylder regjeringen. Den konservative skole, som refser regjeringen og unnskylder offiserene. Den milde skole, som synes vi ikke var så verst, alt tatt i betraktning. Og endelig den strenge skole, som synes det var nok så skralt. Til den siste skole hører undertegnede, politisk hjemmehørende i «bakre høyre». Det samme gjør Lars Borgersrud fra «ytre venstre».

Felttoget i 1940 kan skildres på ulike vis. Andreas Hauge har gjort det. Fakta er korrekte. Resultatet er positivt. Lars Borgersrud har gjort det. Fakta er korrekte. Resultatet er negativt. Paradoksalt nok har begge rett, hver på sitt vis.

Det kommer an på øynene som ser. Nogen ser saken fra én synsvinkel, andre ser den fra en annen, helst skal man se den fra flere. Det kan de færreste. Da kan ulike fremstillinger utfylle hverandre.

Det kommer også an på hvilket metermål man bruker. For her foreligger det to. Det ene er en vurdering ut fra den foreliggende situasjon. Det annet er en vurdering ut fra den ideelle fordring. Det siste er Lars Borgersruds metermål. Det er også mitt.

Situasjonen

Hva var så situasjonen? Et samfunn preget av «det kan ikke nytte». Et samfunn hvor militære idealer sto lavt i kurs. Et samfunn som ikke hadde tenkt seg muligheten av en kamp for livet, og som derfor heller ikke hadde forberedt seg på det, mentalt og materielt. En regjering som ikke ønsket seg «blødtørstige» offiserer — for å si det brutalt. En regjering uten det Churchillske «We will fight on the beaches, we will fight in the streets». Et folk uten «afghanske» dyder. Et land hvor et uttrykk som «a Jap before breakfast» ville blitt betraktet

som «bad taste». Et forsvar med store materielle mangler og kort øvelsestid. En kaotisk og improvisert mobilisering. En hær hvor befal og menige ikke kjente hverandre. Den siste faktor er særlig viktig. Men enda viktigere er *moralen*.

Krig er en unaturlig livsform for de fleste. Den er unaturlig for oss nordmenn — selv for offiserer. Man blir ikke kriger over natten. Jeg skalv selv på hånden første gang jeg trodde jeg skulle fyre av et gevær i alvor, og enda var det ikke en fiende i nærheten. Det var ikke redsel, det var ikke uvilje mot å drepe, det var «jegerskjelven». Og det enda min bakgrunn var god nok.

Borgersrud bebreider offiserene at vi hadde så få falne. Nå er ikke store tap i og for seg nødvendigvis et tegn på god ledelse. Men når man strekker våpen uten så meget som én eneste såret, da har man ikke gjort nok. Men også dette må sees i tidens ånd. Da jeg selv vinteren etter sa det samme

som Borgersrud i studentkretser, ble jeg betraktet som et uhyre. Selv etter felttoget var ikke omstillingen til krig nådd dypere.

Slik var situasjonen. Den forklarer meget, men den unnskyl-der ikke alt.

Tre slags kritikk

Lars Borgersruds eksempler kan deles i tre: *Undfallenhet, feilvurdering og utopier*. Forskjellen kan illustreres av Borgersruds betraktninger over forholdene i Oslo. Han forutsetter at festningene i Oslofjorden ikke hadde gitt seg så lett, og så: «Et angrep mot byen som var koordinert med en oppstand inne i byen, ville lett kunne skapt ei heksegryte. Det samarbeidet som tyskerne blei møtt med fra kommunalt og militært hold var derfor uhyre verdifullt for dem.» Kapitulasjonene i Oslofjorden og samarbeidet med fienden var undfallenhet, unnlatelsen av å kjempe i og mot Oslo var en feilvurdering, men tanken på en oppstand er den rene utopi. Jeg husker selv at jeg bebredet en AP-politiker at de ikke streiket nå, når de virkelig kunne gjøre fedrelandet en tjeneste med det. Tanken var ham fjern.

Jeg skal ta eksemplene i omvendt rekkefølge, for å gjemme det beste — d.v.s. det verste — til sist.

Utopiene

Jeg har alt nevnt tanken på en oppstand i Oslo. Enhver som kjente mentaliteten der og da vil vite at tanken var dødfødt. Og hvem var de som kunne «koordinere» den?

Et annet eksempel er Gudbrandsdalens øvingsavdeling. Borgersruds hevder at denne

avdeling ikke burde ha kapitulert: «Det var helt unødvendig, soldatene kunne blitt dimmitert for ta seg fram til Nord-Norge på egen hånd.»

Denne avdeling var falt av lasset ved Lesja p.g.a. en togulykke, og befant seg mellom briter og tyskere. Der nådde kapitulasjonsordren oss. Kort etter kom tyskerne.

Jeg kan være kronvitne i denne sak, for jeg gjorde selv det Borgersrud mente vi burde ha gjort. Men lånte ski og sivile klær undvek jeg, og meldte meg etter fjorten dagers eventyrlig ferd i Harstad. Slik kunne en ung, ugift, fysisk og mentalt ressurssterk offiser gjøre. For meg var Nord-Norge en magnet, for de fleste var det Sibir. Men så redd jeg var for å bli tatt. Jeg syntes jeg hørte det knirke i skaren av tyske patruljer hele tiden.

Hvordan skulle så 400 uniformerte soldater, uten ski, lett synlige fra fly, ha kunnet vasse gjennom sneen over fjellet? Hvordan skulle 400 soldater ha kunnet snike seg gjennom Nordmøre? Hvordan skulle de fått båtplass? En annen sak er at flere av *befalet* burde ha gjort det. Det sto faktisk i reglementet.

På min reise gjennom Nordmøre fikk jeg god føling med stemningen. På gårdene hvor jeg overnattet forsøkte jeg å få noen av de unge med meg, men nei: De hadde ikke fått skriftlig innkalling, våronna sto for døren og så den regjeringen da! Jeg fant dessverre ingen Borgersrud blant dem.

Efter dette vil vel leseren vente at jeg vil slakte boken. På ingen måte. Jeg betrakter heller min kritikk så langt som et pliktlop i rettferdighetens og fullstendighetens navn, for at det som kommer senere skal stå på desto sterkere ben. Et gledesløst pliktlop, fordi det

gjør meg ondt å være såpass kritisk overfor en forfatter i hvis tenkemåte en viss ung løytnant fra 1940 kjenner seg så vel igjen.

Feilvurderingene

Det er lett å være etterpåklok, det er vanskeligere å ta de rette avgjørelser på stedet.

General Ruges taktikk var å kjempe oppholdende slik at avdelingene bevarte sin kampkraft inntil alliert hjelp kunne komme. Etterpå er det lett å se at det ville vært bedre om vi hadde optrådt mer aktivt tidligere og lengre fremme. Men da Ruge overtok var allerede to verdifulle dager gått tapt p.g.a. en ubesluttssom politisk og militære ledelse, og jeg tror at de fleste — jeg selv iberegnet — ville ha tenkt som Ruge der og da.

Det var en feilvurdering at det ikke ble kjempet i og mot Oslo allerede den 9. april. Gardene, befalsskolene og luftvernet var en ikke ubetydelig styrke, velutdannet og i de første timer tallmessig jevnbyrdige med tyskerne.

Det var en feilvurdering at Moses og Aron ikke skjøt på «Lützow». Men ikke vil jeg kaste den første sten på Oscarsborg.

Det var en feilvurdering at de tyske overlevende fra «Blücher» ble satt fri, ut fra ønsket om å holde egne styrker intakte. I det minste burde offiserene blitt tatt med.

Det var en feilvurdering at vi ikke gjorde flere forsøk på å operere i fiendens flanker. Tyskernes evne til å følge etter her var liten. Men her kommer det formildende omstendigheter inn i bildet. Borgersrud får unnskylde at en offiser — selv en kritisk sådan — også vil trekke frem disse faktorer.

Og denne mangel på en mer aktiv holdning må føres på kontoen til den største feilvurdering av dem alle: Undervurdering av tyskernes vanskeligheter, overvurdering av den tyske krigsmaskin, og undervurdering av egne evner. Vi var langt bedre enn vi trodde, og tyskerne var ikke overmennesker, men det skjønnte vi først etterpå. Vi manglet selvtillit.

Det var ikke så vanskelig som vi trodde. I Telemark kunne en amatør som Hannevig med en tilfeldig sammenrasket styrke lokke en hel tropp i fellen. Men så hadde han også et ego som er få forunt. Han led ikke av at «du må ikke tro du er noget».

Det skulle heller ikke så meget til å sinke tyskerne. Ved Lesja var de i hælene på britene som var i ferd med å evakuere. Det kunne ha blitt en katastrofe. Isteden stanset hele den tyske fremrykning ved synet av en enslig ubevæpnet norsk soldat. En komisk situasjon: En livredd norsk løytnant forsøker å komme unna i dypsneen, en like livredd tysk soldat løper etter i sporene. Alt mens hele kolonnen venter. Mitt høyst uheroiske bidrag til den britiske evakuering: En halv times respitt.

Unnfallenhet

«Errors in front of the enemy should be judged lightly», skal Churchill ha sagt. Feilvurderinger er beklagelige, men de er ikke infamerende. Anderledes stiller det seg med unnfallenhet. Og her varter Borgersrud opp med en uhyggelig bukett. I og for seg intet nytt, men slikt gjør sterkere inntrykk når det som her presenteres i konsentrert form, og ikke utvannet i en lengre beretning som også inneholder hyggeligere ting.

Troppene i Østfold gikk over grensen etter bare én hederlig

trefning som bare omfattet en mindre del av styrken. De forsøkte ikke å trekke seg nordover langs grensen, de unnlot å kjempe med svenskegrensen som sikker ryggdekning.

På Kongsberg kapitulerte 2500 mann uten at skudd var løsnet. Regimentsjefen fikk forøvrig megen takk fra befolkningen — så meget om den sivile moral som Borgersrud vurderer høyere enn jeg gjør.

I Setesdal kapitulerte en anseelig styrke uten kamp. Paradoksalt nok kom det noe godt ut av det. Regimentsjefen i Rogaland måtte gi opp tanken om å ta sine tropper over fjellet til Setesdal, og vi fikk kampen i Glppedalsura.

I Nord-Trøndelag kapitulerte 5. Brigade helt intakt, istedenfor å drive oppholdende strid nordover. Man etterkom ikke engang ordren om å ødelegge kommunikasjonene.

Fortene i Oslofjorden kapitulerte uten at én mann var falt. Marinen senket sine skip på grunt vann, slik at fienden kunne heve dem. Og i Oslo innlot de militære seg altså på et skammelig samarbeid med fienden.

Borgersruds liste er nok lengre, men det er tilstrekkelig å innskrenke buketten til disse eksempler. Her kan man ikke skyldte på regjeringen, manglende øvelse eller manglende materiell, her var det *moralen* det skortet på.

Til Borgersruds eksempler vil jeg for egen del føye til nok ett. Sjøforsvaret hadde 100 utskytningsrør for torpedoer, og her lå vi langt fremme. Men bare to torpedoer voldt skade. At vår marine senere ble vår stolhet i utlendighet gir interessant stoff til ettertanke.

Efter kapitulasjonen hadde offiserskorpset sin sjanse nummer 2, for yrkets spesielle karakter — bl.a. med sterk tilknyt-

ning til kongens person — burde ha gjort det mer forberedt på den situasjon som oppsto, og mer immunt mot svik i en slik situasjon. Derfor hadde offiserskorpset — *noblesse oblige* — de beste forutsetninger for å komme gjennom okkupasjonstiden som «korpset hvor ingen sviktet».

Slik kom det ikke til å gå. Borgersrud har også et kapittel om dette, om offiserene som ble NS. Dette er enda verre å svelge enn kapitulasjonene. En kapitulasjon kan forklares med at sjefen ikke er oppgaven voksen. Det er ille nok, det er dog ikke landssvik. Men ingen redsel tvang noen offiser til å bli NS. Og dette var den aller alvorligste brist i vårt offiserskorps. For her er det ikke bare spørsmål om moral i militær forstand. Her er det også mangel på moral i ordets sivile betydning.

Hertil kommer så de mer eller mindre «stripete» som slapp uskadd gjennom en altfor mild granskingskvern, og som vi senere har følt som lus på kroppen. De har heller ikke bidratt til offiserkorpsets anseelse og selvrespekt.

Uansett hva man måtte mene om Borgersruds utopier, og om hans etterpåklokskap, er det som her er omtalt så graveværende at forfatteren ville ha stått seg på ikke å stille seg så lagelig til for hugg forøvrig.

Offiserene og moralen

Et land får de offiserer det fortjener, for de er et produkt av det samfunn som har fostret dem. Regjeringen ønsket ikke krigerske offiserer, men gode byråkrater. Forsvarsministeren, Kommanderende general og Kommanderende admiral var utnevnt av de politiske myndigheter nettopp fordi de

ikke hadde de egenskaper som trengtes den 9. april. Og sett under denne synsvinkel, og med hele felttoget vurdert under ett, synes jeg nok at vårt land hadde fått et offiserskorps som heller var bedre enn verre enn man fortjente. De som var ansvarlige for det forsvar vi hadde, og for den situasjon som forelå, samt deres åndelige etterkommere, bør være forsiktede med å kaste den første sten.

Helt annerledes stiller det seg imidlertid dersom man ser saken ut fra offiserenes egen synsvinkel: Samfunnet fortjente sine offiserer, men fortjente offiserene seg selv?

Den 9. april hadde våre offiserer en enestående sjanse. Regjeringen hadde kjørt skuta på grunn, nå kunne offiserene bringe den på rett kjølgjen. Men mange sutret over regjeringen og optrådte lite aktivt av den grunn, istedenfor å si at «nå er det vår tur til å vise vi er verdt. De kunne ha gått ut av felttoget som Norges mest respekterte gruppe. Det gjorde de ikke. Og det skyldtes først og fremst den moralske faktor.

Vi hadde gode befalsskoler og krigsskoler, rekruttskolen var faktisk også god så langt — eller kort — det rakk. Og vi lærte detaljene, vi lærte reglementene, vi lærte teknikken. Men ett lærte vi ikke: å kjempe. Vi utdannet ikke «fighters». Vi lærte ikke å se døden i øynene, vi lærte ikke at krig er å drepe og å bli drept. På tross av at vi hadde Finlandskrigen rett utenfor stuedøren. Krig var noget helt teoretisk. Og fremfor alt lærte vi ikke noe om yrkesetikk, ikke noe om at krig først og fremst er en kamp mellom viljer. Et uttrykk som «courage beyond the call of duty» var et ukjent begrep. Ei heller inngikk det svenske begrep «framåtanda» i vårt vokabular. Bare en gang kan jeg huske at vi bli

inspirert. Det var da oberst Ruge sa: «Det viktigste er ikke om man går frem på høyre eller venstre side av haugen, men at man i det hele tatt gjør det». Den samme Ruge skulle komme til å inspirere oss enda en gang. Det var med en liten tale til oss kadetter den 10. april om morgenen, på en brakke-trapp på Terningmoen: «Husk at dere er vår *piece de resistance*». Det varmet. Det var et langt sprang fra disse inspirerende ord til den bataljonsjef som etter kapitulasjonen i Sør-Norge sa at «Nå har vi gjort vårt, nå får stormaktene ordne resten seg imellom».

Det spørsmål jeg vil stille er om offiserene kunne hatt en bedre moral, på tross av at de levde i et samfunn hvor all tale om militære idealer førte til kyniske smil eller avksy. Kunne offiserene — seg imellom — ha dyrket sin egen yrkesetikk, profilert sine egne idealer, på tross av det samfunn som omga dem?

Jeg mener ja. De tyske offiserer «overlevde» Weimartiden med sin «framåtanda» i behold. De bevarte sin «subkultur» som den «outgroup» de må ha følt seg som på den tiden. Kommuniste, jøder og dissenter har vist at de har kunnet eksistere med høy indre moral innen rammen av et fiendtlig samfunn. Det burde våre offiserer også ha gjort.

Et gammelt ordtak lyder: DULCE ET DECORUM. Det er utlagt: «Det er søtt og sømmelig å dø for fedrelandet». Nå skal man ikke heroisere «heltedøden». Søtt er det ikke. Men sømmelig er det. Det burde våre offiserer ha lært seg selv.

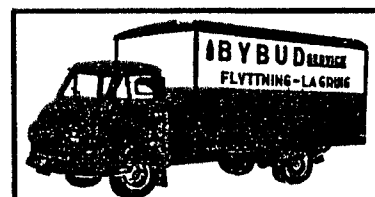
Krigshistorien og dens lærdommer

Krigshistorie kan vurderes på mange vis. Min versjon er

denne: *Krigshistoriens viktigste hensikt er å gjøre offiserene mer redd for historiens dom enn for fiendens kuler. Mange av våre offiserer næret i 1940 dessverre ikke denne redsel. Og derved har de gitt sine samtidige og sine etterkommere en tung byrde å bære. Såsom Borgerstruds bok. For selv om man skrøller bort en god del, blir det mer enn nok igjen å skamme seg over.*

Borgerstruds bok er ikke en avbalansert fremstilling. Han formelig vasser i elendighet. Men elendigheten er der, og da skal man ikke bebreide ham at han vasser, selv om han nok vasser vel langt. Og jeg må bare beklage at en offiser ikke for lengst har skrevet en god del av det Borgerstrud sier. Jeg burde ha gjort det selv.

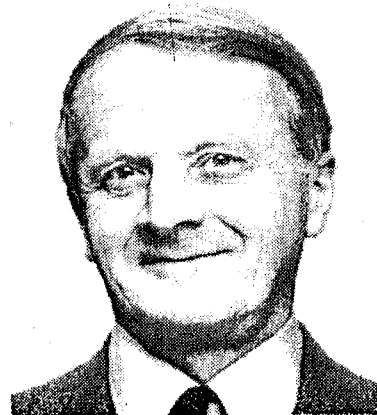
Borgerstruds bok bør leses av alle offiserer, og ta skrekk av den. Men man kan ikke bygge fremtiden på bare elendighet. Også andre sider bør komme frem: Derfor bør de også lese Hauges verk. Så kan negativ skrekk og positiv inspirasjon gå hånd i hånd. ■

STAVANGER FLYTTEBYRÅ
A/S BYBUD-SERVICE
 Skansegt. 7 - Stavanger
 Tlf. 04/53 04 75,
 etter kl. 16: 04/58 89 66
 FLYTTING - LAGRING
 PAKKING
 PIANOTRANSPORT
 utføres av fagfolk
 — inn og utland

Dulce et decorum est pro patria mori —

Av oberstløytnant cand. philol. Anton Olstad

«Søtt og prydlig er det å dø for fedrelandet.» — Oberstløytnant N. Borchgrevink har i en særdeles velskrevet artikkel i Norsk Militært Tidsskrift nr. 5 bekjent seg til den strenge skole som synes at vår gjennomføring av felttoget i 1940 var «nokså skral». Den karakter han gir for utførelsen er langt fra laudabilis, nærmere ikke bestått. Flere burde, synes det, ha etterlevet/avsluttet i henhold til nærværende overskrift. Jeg vil med en gang, allerede i begynnelsen av disse betraktninger, peke på noe de fleste kritikere, strenge eller milde, overser.

Den første som våget å trekke det frem var general Rolstad i «April 1940. En krigsdagbok». Regjeringen tok ikke beslutning om krig, hverken 9. eller 10. april. Riktignok sa utenriksminister Koht til den tyske sendemann dr. Bräuer om morgenen 9. april, ifølge Koht selv: «Der Kampf ist schon im Gange,» Men her var det historieprofessoren (og litteraten) som leverte en replikk på historiens scene. Regjeringen ønsket, forståelig nok, å forhandle. En av dens kontakter til dr. Bräuer var Oslos politimester Welhaven. Det ble politimester Welhaven som, etter at det hadde vært skyting på Fornebu, fikk den

ordre av justisminister Terje Wold som slapp tyskerne inn i Oslo uten kamp; Oslo skulle oppgis.

Og slik gikk det til at avdelinger av 324. Infanteriregiment marsjerte nedover Karl Johansgate geleidet av norske rytterkonstabler som et annet 17. mai-tog. Hva skulle så Oslofolk tro? Det var ikke alle som *da* trodde svært mye på krig. På det tidspunkt hadde Blücher nådd 90 meter ned, til Oslofjordens bunn. Kommandanten på Oscarsborg skjøt ifølge orde om å forsvare nøytraliteten, laget under vår håndfaste forsvarsminister Holtfodt under den første verdenskrig, ikke på noen ordre fra den regjering som da var oppsatt på å dra til Hamar, om at nå var det krig og bare å smelle til!

Borchgrevink sier at det var en feilvurdering at Moses og Aron ikke skjøt på «Lützow». Det ligger nær å spørre om hvor raskt «Lützow» dreide av og om den dels uøvde og dels underbemannede kanonbetjening ville ha rukket å lade de store 38-cm-beistene så fort.

Han sier også at det var en feilvurdering at det ikke ble kjempet i og mot Oslo allerede den 9. april. Se hva som ovenfor

er sagt om 324. Infanteriregiments 17. maitog. Det må bli regjeringen, ikke offiserene som skal lastes for det.

Hvor vanskelig det var å forstå hva som foregikk, illustreres ganske godt av følgende: Da Elverums politimester oppdaget at de militære fra Terningmoen gikk i stilling ved Midtskogen, fikk han kalde føtter. Han var jo ansvarlig for ro og orden. Han ringte til Kohts sekretær om at dette var et fågengt forehavende. Koht må ha svart ja ja, best å la være da. Dette nådde Terningmoen og Ruge, som ringte Koht og sa at tyskerne *måtte* stanses. Koht har senere uttalt sin tilfredshet med å finne en mann som mente at det nyttet.

Tyskerne ble som kjent stoppet på Midtskogen og hindret i å få hånd om konge og regjering. Regjeringen ønsket fortsatt å forhandle, helst i Oslo, men tyskerne ønsket å forhandle der regjeringen var. Kongen og Koht møtte dr. Bräuer på Folkehøgskolen på Elverum 10. april. Og meget mot sin personlige vilje forlangte dr. Bräuer (han hadde slåss med Berlin i telefonen en halv time for å slippe) at Kongen skulle ta en regjering Quisling. Landets øverste krigsherre var for sin del ikke i tvil

om at det kunne han, som tro mot konstitusjonen og det norske folk, ikke gjøre. En bauta er reist til minne om dette «nei». Det var først etter at tyskerne neste dag bombet Elverum og Nybergsund at regjeringen ikke lenger hadde noe forhandlingsgrunnlag, noe valg. Tyskerne hadde med sitt krav til kongen tatt avgjørelsen for regjeringen, med bombingene som et punktum. Det var omkring 40 drepte i Elverum, og alvor. Men som general Rolstad peker på i sin bok, var det gått to dager, uten at hæren var satt i virksomhet. Og *det* er ikke offiserenes skyld.

Norske offiserer er ingen junta. De politiske avgjørelser er det regjeringens sak å ta. Og selvsagt er det regjeringen som må ta ansvaret for at det, *etter at tyskerne* var kommet til landet, bare ble gitt ordre om delvis og stille mobilisering; regjeringens forsøk på å unngå å tirre fienden. Det har vært tilløp til at de enkelte regjeringsmedlemmer skylder på hverandre: på den ulykksalige Job på forsvarsministerplassen mest. Jeg

tror professor M. Skodvin mener å vite noe mer om dette. Men for en amatørhistoriker vil det være nærliggende å ta det som nok et bevis på at man håpet å kunne forhandle med tyskerne. Hva ville tyskerne si til åpen mobilisering og krigserklæring? Forhandlingshåpet, som inntil det brast på Elverum 10. april og med et smell 11. april, skapte minst to dagers katastrofal uvisshet som mer en noe annet førte til handlingssammelsen som Borgersrud og Borchgrevink så sterkt kritiserer.

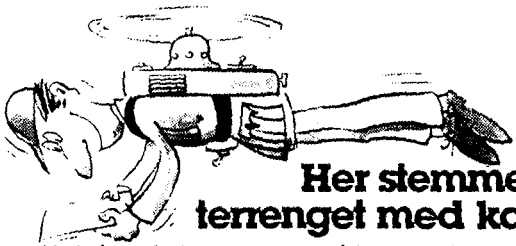

Undertegnede, som stakk av fra Kavalerikasernen og tysk fangenskap i Oslo og begynte som kriger sammen med bakkemannskap fra Kjeller, ved Harestuvannet, var ikke da nådd lenger opp i strategenes hierarki enn til 1. klasse på Krigsskolen. Og undret meg dog, ukvalifisert, over hvorfor vi ikke rykket innover mot Oslo. Da kom general Ruges dagsbefaling om at allierte tropper var i ferd med å gå i land, og inntil vi var blitt sterke nok til sammen med dem å kaste tyskerne

på sjøen, skulle vi føre oppholdende strid, altså tilbaketog.

Hvor heldig oppholdende strid er for krigermoralen er et annet bedrøvelig kapittel. Dog fantes det offisersmoral som man kan være stolt av. Major Brochs bragd i Gausal kan være nevnt som *ett* eksempel. Det kommer på linje med kaptein Drejers mot ved Trangen i 1808.

For øvrig er det undertegnede anbefaling til dem som, med oblt. Borchgrevink, mener at vår gjennomføring av felttoget i 1940 var «nokså skral» å studere kampene i Narvikavsnittet. Det tør hende at man da går over til en annen mer positiv karaktergivning og taler noe lavere om skralhet.

Skal vi lære noe av felttoget i 1940 må det være andre ting å trekke frem enn tabbene som ble gjort i de to, tre uvisshetens dager 9., 10. og 11. april da regjeringen ikke hadde rukket å bestemme seg til å ta en krig. Offiserer bør *vanligvis* vente med et så alvorlig foretagende som krig til landets regjering har gitt klarsignal. ■

 <p>Her stemmer terrenget med kartet...</p> <p>Med vår profesjon stemmer også kartet med terrenget. Vi er utstyrt med noe av det mest avanserte måle-, dataelektroniske og fotogrammetriske utstyr som finnes. Dette sammen med dyktig fagkunnskap, vil dekke Deres totale behov for landmåling og kartlegging.</p> <p>RISDAL OPPMÅLING RÅDGIVENDE INGENIØRFIRMA - 4870 FEVIK</p> <p>4870 Fevik. Tlf. (041) 47 011 - 47 499</p>	<p>Internasjonalt REISE- KREDITTKORT?</p> <p>Ring (02) 41 61 35</p> <p>EUROCARD NORGE A/S Postboks 1466, Vika, Oslo 1</p>
--	---